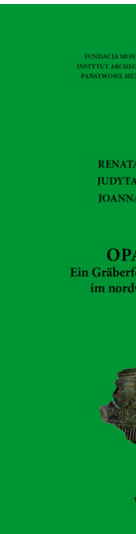

Renata MADYDA-LEGUTKO, Judyta RODZIŃSKA-NOWAK, Joanna ZAGÓRSKA-TELEGA

OPATÓW, Fpl 1. Ein Gräberfeld der Przeworsk-Kultur im nordwestlichen Kleinpolen.
Katalog (red. J. Andrzejowski) Fundacja Monumenta Archaeologica Barbarica Instytut
Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie

Warszawa-Kraków 2011

400 s.; 30 cm.

ISSN 1426-3998

ISBN 978-83-927585-4-9 (Fundacja Monumenta Archaeologica Barbarica)

ISBN 978-83-934218-0-0 (Uniwersytet Jagielloński. Instytut Archeologii)

ISBN 978-83-60099-41-4 (Państwowe Muzeum Archeologiczne)

Opatów, gm. loco, woj. śląskie, stan. 1

Ciałopalne cmentarzysko ludności kultury przeworskiej w Opatowie jest jak dotąd największą całkowicie przebadaną nekropolą ludności kultury przeworskiej. Prace wykopaliskowe, rozpoczęte tu w 1938 roku przez Tadeusza Reymana i Stefana Noska z Muzeum Archeologicznego w Krakowie (1938), wznowił w 1956 i doprowadził do końca w 1983 roku profesor Kazimierz Godłowski z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ramy chronologiczne użytkowania cmentarzyska w Opatowie obejmują cały okres rozwoju lokalnego skupienia osadniczego w dorzeczu Liswarty. Nekropola ta była użytkowana przez około 300 lat, tj. w przybliżeniu od połowy II wieku do pierwszych dziesięcioleci V wieku po Chr. Z okresem

tym, odpowiadającym 10 generacjom, wiązać można około 1000 obiektów, wśród których, oprócz grobów jamowych i popielnicowych, są obiekty typu bustum, obiekty warstwowe, rowkowe, ustryny oraz paleniska. Stratygrafia horyzontalna cmentarzyska w Opatowie stała się dla profesora K. Godłowskiego podstawą studiów nad chronologią kultury przeworskiej w młodszym i późnym okresie rzymskim, których wyniki mają ponadregionalne znaczenie. O wyjątkowym charakterze cmentarzyska decydują zróżnicowane formy ciepłopalnego obrządku pogrzebowego oraz wyraźnie uchwytnie przemiany w obrzędowości funeralnej w poszczególnych stadiach chronologicznych jego użytkowania. Część 1. monografii – katalog – obejmuje zestandaryzowane opisy około 1000 obiektów wraz z ich inwentarzami, oraz tzw. materiały luźne odkryte poza obiektami grobowymi, a reprezentowane przez ponad 800 zabytków metalowych, szklanych i wykonanych z kości lub poroża bardzo liczną ceramikę (ok. 90 000 fragmentów). Na potrzeby publikacji opracowano też specjalnie klasyfikację mikromorfologii ceramiki i jej zdobienia oraz klasyfikację całych form naczyń. Klasyfikacje te mogą stanowić wzorzec przydatny w dalszych studiach nad lepioną ręcznie i wykonaną na kole garncarskim ceramiką kultury przeworskiej z młodszego i późnego okresu rzymskiego oraz wczesnej fazy okresu wędrówek ludów. Opisy katalogowe poszczególnych obiektów uzupełnione są o wyniki specjalistycznych analiz przyrodniczych – antropologicznych, zoologicznych oraz botanicznych. Tom zawiera także wielkoformatowy drukowany plan cmentarzyska (wkładka) oraz interaktywny plan cmentarzyska pozwalający na szybkie lokalizowanie poszczególnych obiektów i wykopów, tzw. odcinków (CD).